

آموزش در دانشگاه طراز جهانی

دکتر سعید سمنانیان

استاد گروه فیزیولوژی
دانشگاه تربیت مدرس

دانشجویان ۴/۸ میلیون نفر

۲۰٪

دانشگاههای دولتی جامع و تخصصی

دانشگاه آزاد اسلامی

دانشگاه پیام نور

دانشگاه علمی کاربردی

۸۰٪

دانشگاههای غیر دولتی - غیر انتفاعی

موسسه های آموزش عالی وابسته به سازمانها و دستگاههای اجرایی

موسسه های آموزش عالی الکترونیکی

موسسه های آموزش عالی وابسته به وزارت آموزش و پرورش

دانشگاه آموزش محور

دانشگاه آموزش محور

انتظار دانشگاه از استاد

دانشگاه آموزش محور

انتظار دانشگاه از استاد

آموزش مطلوب

دانشگاه آموزش محور

دانشگاه پژوهش محور

انتظار دانشگاه از استاد

آموزش مطلوب

دانشگاه آموزش محور

دانشگاه پژوهش محور

انتظار دانشگاه از استاد

انتظار دانشگاه از استاد

آموزش مطلوب

دانشگاه آموزش محور

انتظار دانشگاه از استاد

آموزش مطلوب

دانشگاه پژوهش محور

انتظار دانشگاه از استاد

آموزش مطلوب

دانشگاه آموزش محور

انتظار دانشگاه از استاد

آموزش مطلوب

دانشگاه پژوهش محور

انتظار دانشگاه از استاد

آموزش مطلوب

دانشگاه نسل سوم

دانشگاه آموزش محور

انتظار دانشگاه از استاد

آموزش مطلوب

دانشگاه پژوهش محور

انتظار دانشگاه از استاد

آموزش مطلوب

دانشگاه نسل سوم

انتظار دانشگاه از استاد

دانشگاه آموزش محور

انتظار دانشگاه از استاد

آموزش مطلوب

دانشگاه پژوهش محور

انتظار دانشگاه از استاد

آموزش مطلوب

دانشگاه نسل سوم

انتظار دانشگاه از استاد

آموزش مطلوب

دانشگاه آموزش محور

دانشگاه پژوهش محور

دانشگاه نسل سوم

در چند دهه اخیر اصطلاح "دانشگاه در کلاس جهانی" (world-class university) در بین دانشگاه‌های پژوهش محور رایج و هدف واقع شده است

- در سراسر دنیا، از جمله حکومت های چین، دانمارک، آلمان، نیجریه، روسیه، کره جنوبی، اسپانیا و تایوان، از طریق اختصاص اعتبارات بیشتر به دانشگاه های ملی و معتبر خود جهت ایجاد انگیزه، وارد مسابقه رده بندی و شهرت و اعتبار جهانی دانشگاهی شده اند (Excellence Initiatives)
- در روسیه، رئیس جمهور ولادیمیر پوتین سیاست دستیابی ۵ دانشگاه روسیه را تا سال ۲۰۲۰ در زمره ۱۰۰ دانشگاه برتر بر اساس رده بندی جهانی *Times Higher Education World University Rankings* را بعنوان سیاستی کلیدی اعلام کرده است

- در ژاپن، نخست وزیر شینزو آبه (Shinzo Abe) عزم کشورش برای دستیابی ۱۰ دانشگاه ژاپن در ردیف ۱۰۰ دانشگاه برتر جهان را متذکر شده است

GLOBAL PERSPECTIVES ON HIGHER EDUCATION

Paths to a World-Class University

Lessons from Practices and Experiences

Nian Cai Liu, Qi Wang and Ying Cheng (Eds.)

Sense Publishers

- در بعضی موارد، حکومت جهت دستیابی به جایگاه و رده بهتر در جهان، به **ادغام** دانشگاه‌های معتبر خود دست زده اند
- کشورهای محدودی نیز با هدف احداث موسسات در سطح جهانی، **دانشگاه‌های جدیدی** تاسیس نموده اند
- دستیابی به دانشگاه با کیفیت بالا در عمل بسیار دشوار است و صرفاً با تزریق اعتبارات بالای دولتی حاصل نمیشود. این روند بسیار **زمان بر و پیچیده** است.

- کشورها مایلند دانشگاه در سطح جهانی داشته باشند و احساس میکنند بدون آن **کمبود** دارند. مشکل در این است که کسی نمیداند **دانشگاه طراز جهانی چیست** و چگونه میتوان به آن دست یافت

“The costs and benefits of world-class universities”, 2003 journal *International Higher Education*

- هنوز در مفهوم دانشگاه در طراز جهانی **ابهامات** و در منابع مختلف تفاوتی مشاهده میشود

Jun Li, (associate professor, the Chinese University of Hong Kong), World-class higher education and the emerging Chinese model of the university, *Prospects*, 2012

Top 400 university	Top 200 university	
\$ ۶۰۶۰۰۰ (۲/۵ میلیارد تومان)	\$ ۷۵۱۰۰۰ (۳ میلیارد تومان)	درآمد سرانه سالانه دانشگاه (به ازای عضو هیات علمی)
\$ ۱۶۹۰۰۰ (۶۳۰ میلیون تومان)	\$ ۲۲۹۰۰۰ (۸۵۲ میلیون تومان)	درآمد سرانه سالانه پژوهشی (به ازای عضو هیات علمی)
۱۲/۵	۱۱/۷	نسبت دانشجو به عضو هیات علمی
% ۱۸	% ۲۰	استخدام اساتید خارجی
% ۴۲	% ۴۳	درصد مقالات چاپ شده با حداقل یک همکار بین المللی
% ۱۶	% ۱۹	دانشجویان خارجی

دانشگاه‌های طراز جهانی

۱. دانشگاه‌های در طراز جهانی اکثراً دانشگاه‌های **دولتی** هستند (بجز در امریکا که هم دولتی و هم خصوصی را شامل میشوند). بیشتر این **دانشگاه‌ها جامع** (دارای تنوع بالای رشته‌ای) و دارای **فعالیت بالای بین‌المللی** هستند.
۲. در حالیکه این دانشگاه‌ها از کمیت تحقیقاتی بالایی برخوردارند، ولی برجستگی جهانی آنها بدنبال تحقیقات بارز آکادمیک حاصل شده است.
۳. بیشتر دانشگاه‌های رده بالای دنیا واجد دانشکده پزشکی هستند. موسسات با علوم بیومدیکال امتیاز رقابتی بالاتری نسبت به دانشگاه‌های محدود به دیگر حوزه‌ها دارند.
۴. نسبت استاد به کارمند در دانشگاه‌های طراز جهانی ۱:۳ تا ۱:۱ می‌باشد.
۵. متوسط هزینه سالانه ۱۰ دانشگاه برتر خصوصی آمریکا برای هر دانشجو **\$۱۴۸۰۰۰ و در دیگر دانشگاه‌های برتر جهان ۳۰ تا ۵۲ هزار دلار است**.

دانشگاههای طراز جهانی

۱. بجز دانشگاههای خصوصی امریکایی، بیشتر دانشگاههای رده بالای جهان نسبتاً بزرگ و با متوسط ۲۰ تا ۳۴ هزار دانشجو و ۲۴۰۰ تا ۳۰۰۰ عضو هیات علمی میباشند
۲. بجز دانشگاههای خصوصی امریکایی، تعداد دانشجویان کارشناسی این دانشگاهها بیشتر از تحصیلات تکمیلی آنهاست (۱/۸:۱ تا ۵/۷:۱)
۳. بجز دانشگاههای دولتی امریکایی، نسبت دانشجو به عضو هیات علمی این دانشگاهها پایین است (۶:۱ تا ۱۰/۸:۱)

دانشگاه‌های طراز جهانی

۱. اول به **منابع مالی** مناسبی احتیاج داریم. باید بتوانیم حقوق مکفی جهت جذب و حفظ اساتیدی سرآمد پرداخت نموده، و تسهیلات مورد نیاز آنها را تامین کنیم.
۲. در مرحله بعد باید **محیط آموزشی صمیمی ولی جدی و پرکار** برای دانشجویان بسازیم. جایی که بتوانند از اساتید کارآمد بیشترین بهره را ببرند.
۳. در نهایت و شاید مهمتر از همه، یک دانشگاه در طراز جهانی میبایستی در واقع **بین المللی** باشد. این دانشگاه باید آهنگری برای جذب توانمندترین دانشجویان و اساتید از اقصی نقاط جهان، با فرهنگها و پس زمینه های متنوع باشد.

Phil Baty, editor of the THE World University Rankings

انتظار زیاد از ساخت و سازهای گران در پردیس های دانشگاهی

- زیرساخت های فیزیکی و فضاهاى کالبدى **مشهود ترین بخش یک دانشگاه جدید** میباشد. معمولاً توجه زیادى مصروف طراحی و ساخت ساختمان های دانشگاه ها میگردد.

• **کلاسهای خوب** بخش مهمی از تجربه آموزشی دانشجویان را شکل میدهد،

• آزمایشگاههای مجهز و مناسب نیز برای انجام تحقیقات علمی در سطح مرزهای دانش الزامی است،

• **ولی بدون**

- **مدیریت کارآمد،**

- **راهبری قوی،**

- **برنامه درسی پخته و فکر شده و**

- **اساتید با تجربه و حاذق،**

این پردیس زیبا شبیه یک صدف خالی

بوده و موجب اتلاف منابع میباشد

انتظار زیاد از ساخت و سازهای گران در پردیس های دانشگاهی

- زیرساخت های فیزیکی و فضاهاى کالبدى **مشهود ترین بخش یک دانشگاه جدید** میباشد. معمولاً توجه زیادى مصروف طراحی و ساخت ساختمان های دانشگاه ها میگردد.

• **کلاسهای خوب** بخش مهمی از تجربه آموزشی دانشجویان را شکل میدهد،

• آزمایشگاههای مجهز و مناسب نیز برای انجام تحقیقات علمی در سطح مرزهای دانش الزامی است،

• **ولی بدون**

- مدیریت کارآمد،

- راهبردی قوی،

- **برنامه درسی پخته و فکر شده و**

- اسانید با تجربه و حائق،

این پردیس زیبا شبیه یک صدف خالی بوده و موجب اتلاف منابع میباشد

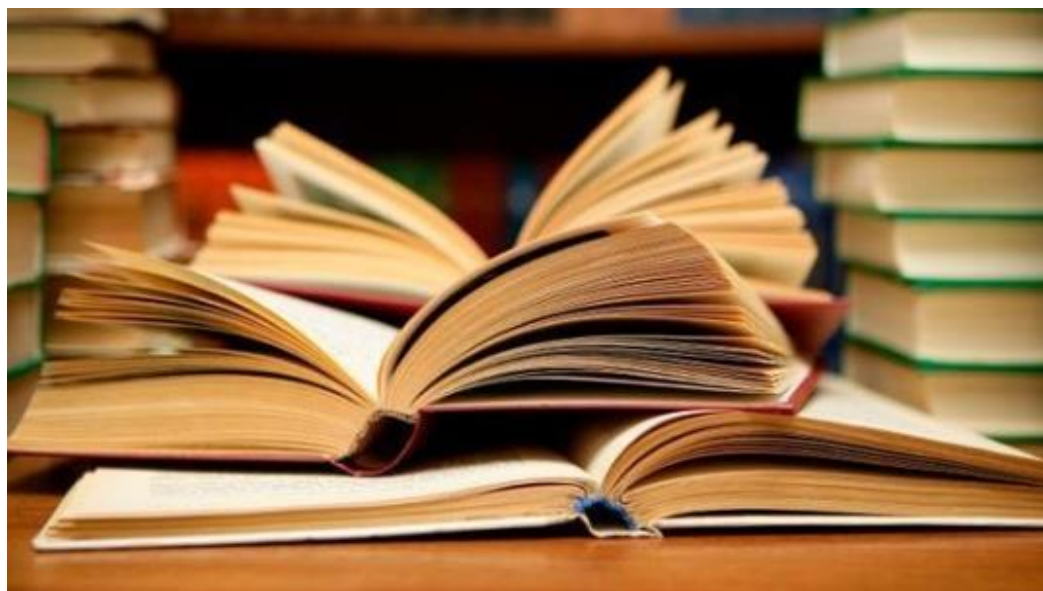
پس از ساخت فضاهای کالبدی و ایجاد تجهیزات، به طراحی برنامه درسی بپردازیم؟

- اغلب باور بر این است که به سادگی میتوان برنامه های آموزشی را به کلاسها و آزمایشگاههای موجود موسسه انطباق داد

- این امر ممکن است در آموزشهای سنتی کلاس محور صادق باشد، ولی امروزه آموزشهای نوآورانه نیازمند فضاها و امکانات متناسب با آن میباشد بنابراین:

- موسسین دانشگاههای جدید بایستی طراحی و ساخت دانشگاه را بر مبنای برنامه راهبردی، چشم انداز، ماموریت، و برخی از محتوای دروس طراحی شده انجام دهند

- بایستی به اعضای هیات علمی فرصت دخالت و تاثیر گذاری در طراحی فضاهای آموزشی و پژوهشی مورد نیاز داد

وارد نمودن تمامی محتوای برنامه آموزشی از جایی دیگر

- معمولاً در **بازنگری محتوای دروس**، به جای **طراحی بر مبنای نیاز بومی کشور**، کاملاً به الگوبرداری از **دانشگاههای رده اول** کشورهای صنعتی میپردازیم. این کار در حالیکه ساده و عملی مینماید و با استدلال بهره مندی از تجارب دانشگاههای پیشرو صورت میگیرد، ولی موثرترین راه بنای فرهنگ آکادمیک در دانشگاهی که میخواهد به استانداردهای بالا دست پیدا کند نمیباشد

- **هاروارد ها و آکسفوردهای دنیا** موسساتی منحصر به فرد میباشند که در طول قرنهای متمادی شکل گرفته اند. این گمان که میتوان مدل آکادمیک آنها را کاملاً کپی کرد غیرواقعی و حتی نامطلوب است

- **گردآوری قطعات برنامه درسی** از تنوعی از موسسات کشورهای مختلف و قرار دادن آنها در یک چهارچوب، به امید بنای فرهنگ آکادمیک جدید غیر عاقلانه میباشد

- **تدوین یک برنامه درسی (Curriculum development)** کاری وقت بر و مشکل میباشد، ولی مکانیزم اصلی شکل دهی به یک فرهنگ نوآور دانشگاهی است

وارد نمودن تمامی محتوای برنامه آموزشی از جایی دیگر

• معمولاً در بازنگری محتوای دروس، به جای طراحی بر مبنای نیاز بومی کشور، کاملاً به الگوبرداری از دانشگاه‌های رده اول کشورهای صنعتی می‌پردازیم. این کار در حالیکه ساده و عملی مینماید و با استدلال بهره‌مندی از تجارب دانشگاه‌های پیشرو صورت می‌گیرد، ولی موثرترین راه بنای فرهنگ آکادمیک در دانشگاهی که می‌خواهد به استانداردهای بالا دست پیدا کند نمیباشد

• هاروارد ها و آکسفوردهای دنیا موسساتی منحصر به فرد میباشند که در طول قرنهای متمادی شکل گرفته اند. این گمان که میتوان مدل آکادمیک آنها را کاملاً کپی کرد غیر واقعی و حتی نامطلوب است

• گردآوری قطعات برنامه درسی از تنوعی از موسسات کشورهای مختلف و قرار دادن آنها در یک چهارچوب، به امید بنای فرهنگ آکادمیک جدید غیر عاقلانه میباشند

• تدوین یک برنامه درسی (Curriculum development) کاری وقت بر و مشکل میباشند، ولی مکانیزم اصلی شکل دهی به یک فرهنگ نوآور دانشگاهی است

با داشتن اکوسیستم OECD در ذهن طراحی کنیم، ولی با توجه به چالشهای ملی عمل کنیم

سه عامل مهم ذیل موجب موفقیت دانشگاههای پیشرو در کشورهای صنعتی میگردد:

۱. تجمع استعدادها (concentration of talents)

۲. منابع سرشار (abundant resources)

۳. مدیریت مطلوب (favourable governance)

حتی اگر این سه عامل را در کشورهای در حال توسعه داشته باشیم، اکوسیستم موجود مانع حصول همان مقدار کارایی و دستاورد میگردد

برخی اجزاء یک اکوسیستم مطلوب عبارتند از:

۱. راهبری در سطح ملی

۲. یک چهارچوب مدیریتی تنظیم کننده

۳. راه کارهای تامین کیفیت

۴. مکانیزم آمایش موسسات آموزشی

۵. منابع و انگیزه های مالی

۶. زیرساختهای دیجیتال و ارتباطی

همه اینها در شرایط ثبات سیاسی و اقتصادی، حکمرانی قانون، وجود آزادی های پایه ای، و زندگی مطلوب اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی کارایی خواهند داشت. فقدان یک یا چند عنصر از این مجموعه باعث کاهش کارایی و کندی حرکت به جلو میگردد

با داشتن اکوسیستم OECD در ذهن طراحی کنیم، ولی با توجه به چالشهای ملی عمل کنیم

سه عامل مهم ذیل موجب موفقیت دانشگاههای پیشرو در کشورهای صنعتی میگردند:

۱. تجمع استعدادها (concentration of talents)

۲. منابع سرشار (abundant resources)

۳. مدیریت مطلوب (favourable governance)

حتی اگر این سه عامل را در کشورهای در حال توسعه داشته باشیم، اکوسیستم موجود مانع حصول همان مقدار کارایی و دستاورد میگردد

برخی اجزاء یک اکوسیستم مطلوب عبارتند از:

۱. راهبری در سطح ملی

۲. یک چهارچوب مدیریتی تنظیم کننده

۳. راه کارهای تامین کیفیت

۴. مکانیزم آمایش موسسات آموزشی

۵. منابع و انگیزه های مالی

۶. زیرساختهای دیزیتال و ارتباطی

همه اینها در شرایط ثبات سیاسی و اقتصادی، حکمرانی قانون، وجود آزادی های پایه ای، و زندگی مطلوب اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی کارایی خواهند داشت. فقدان یک یا چند عنصر از این مجموعه باعث کاهش کارایی و کندی حرکت به جلو میگردد

با داشتن اکوسیستم OECD در ذهن طراحی کنیم، ولی با توجه به چالشهای ملی عمل کنیم

سه عامل مهم ذیل موجب موفقیت دانشگاههای پیشرو در کشورهای صنعتی میگردند:

۱. تجمع استعدادها (concentration of talents)

۲. منابع سرشار (abundant resources)

۳. مدیریت مطلوب (favourable governance)

حتی اگر این سه عامل را در کشورهای در حال توسعه داشته باشیم، اکوسیستم موجود مانع حصول همان مقدار کارایی و دستاورد میگردد

برخی اجزاء یک اکوسیستم مطلوب عبارتند از:

۱. راهبری در سطح ملی

۲. یک چهارچوب مدیریتی تنظیم کننده

۳. راه کارهای تامین کیفیت

۴. مکانیزم آمایش موسسات آموزشی

۵. منابع و انگیزه های مالی

۶. زیرساختهای دیجیتال و ارتباطی

همه اینها در شرایط ثبات سیاسی و اقتصادی، حکمرانی قانون، وجود آزادی های پایه ای، و زندگی مطلوب اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی کارایی خواهند داشت. فقدان یک یا چند عنصر از این مجموعه باعث کاهش کارایی و کندی حرکت به جلو میگردد

دانشگاه‌های با کیفیت بالا در سطح جهان در ابعاد و اشکال بسیار
متنوعی ظهور و بروز پیدا کرده اند و به هیچ وجه مدل منحصر به
فردی از کمال و برتری وجود ندارد

صورت دیوار و سقف هر مکان

سایه اندیشه معمار دان

مولوی

